

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četrtert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četrtert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 23. listopada 1883.

List 47.

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon.)

(Konec.)

13. Zlogi (stili) altarjev so sledeči: bazilični, romanski, gotiški, prenovljeni (renaisanski). Altar bazilike ima nad seboj strešico, počivajočo na stebreh. Zadej stoji razpelo. Svečniki so ali ob strani darilnika, ali pa so postavljeni ob straneh svetišča. Celi altar je prav podoben našemu tabernakeljnu. Romanski altar ima ploščo na stebreh, vmesni prostori pa so izlepšani z okrasjem. Zadi se vzdiga večja plošča (retabulum superfrontale), na njej pa so slike ali kipi. V sredi se vzvišuje plošča v podobi polkroga, na njem stoji križ. Na gotiškem altarju se zedinjajo ter izpolnjujejo tri lepe umetnosti: stavbarstvo, kiparstvo, slikarstvo. Gotiški altar je podoben v vseh delih svojih gotiškemu zvoniku. Gotiškemu altarju nasproten je prenovljeni darilnik, „renaisanski“ altar. Poprejšnjo enostavnost, lepo priprostost je spodrinilo tu čezmerno kopičenje in gomilanje. Altarji v tem zlogu so zakrivali skoro ves zadnji zid svetišča, na darilniku so se kopičili stebrovi, nanj se postavljali ogromni kipi, iz lesa ali mavca, pobarvani ali pozlačeni, zraven altarnega kipa ali slike. Zavaljo tega se je večkrat djalo: Od samih altarjev ne vidiš altarja.

14. Kar tiče olepševanja altarjev, se mora zlagati s svetostjo kraja. Za glavno pravilo naj velja: Ne devaj na altar ničesar, kar nanj ne gre. (Altaria magis onerare quam ornare, non convenit). Smé se, celo priporoča se, altarje kinčati z naravnim cvetjem, med svečnike postavljati svetinje (reliquiaria), podobe prazniku primérne, pred menso devati antependia v barvi od praznika zahtevani. Ni pa dopuščeno n. pr., da se za maše „de requiem“ na altar postavlja ali mertvaška glava ali kosti itd., tudi ni dovoljeno na altar devati slike, kipe itd.

15. Kakor je bila beseda božja v katoliški cerkvi zmeraj glavni del bogoslužja, tako moramo ko glavni del hiše božje imeti leco, prižnico. Ta se je vravnala iz „ambona“ (suggestus). Prižnica je vzvišen kraj, s kterega se (v cerkvi) oznanja beseda Božja. Navadno stoji na evangelijski strani velikega altarja. V starem času je stala pred ograjo (cancelli, od tod nemški „kanzel“) srednje ladije, ali na „triumphalnem“ stebri.

Pozneje so stavili prižnice v srednji ladiji na višem in pripravnem kraju, da se je glas dobro slišal. V stolnih cerkvah, kjer je škofovski „faldistorij“ na strani evangelija, je prižnica pogostoma na listovi strani (v srednji ladiji), to pa zato, da more pridigarja videti škof. Najstarejše prižnice (amboni, s kterih se je pa pogostoma govorilo tudi pod milim nebom) niso imele pokrova. Novejše ga imajo pa spet tako obloženega z lepoticjem, da se ne vjema z namenom, t. j., da bi zbiral in doneč delal glas pridigarjev.

Pokrov ali streha ima navadno znotraj podobo golobice kot simbol sv. Duha; na verhu pa križ. Cerkevna umetnost je veliko pozornost obračala na prižnico, zlasti v cvetu gotike. Takrat se je največ napravljala v osmooglati podobi podperta z gotiškimi stebrom (ali z več stebri). Zunaj je bila olepšana s krasnimi izboninami iz življenja Gospodovega, apostolov itd. Med lepe léce se šteje leca v zagreški stolni cerkvi, le škoda, da cela streha ni iz marmorja; potem ljubljanska šentjakobska. Najglasovitejše prižnice so: v Pizi, Pistoji. Sjeni s sedem stebri iz rudečega marmorja in lepimi reliefi, kazajočimi rojstvo Gospodovo, prihod ss. treh Kraljev, betlehemske otrokomorstvo, zadnjo sodbo.

Obhajanje sv. misijona na Brezovici.

V Brezoviški fari, blizo Ljubljane, se je obhajal od 3. do 13. novembra sv. misijon, kterega so vodili velečastiti oo. lazaristi: Urban Nežmah in Ignacij Böhm iz Ljubljane in čast. g. Javšovec iz Celja. Vsa slovesnost se je obhajala silno spodbudno in zelo ginljivo. 3. novembra o 11^{1/2} dopoldne se podajo domači čast. g. fajmošter, spremljevani od svojega duhovnega pomočnika in mnogo družih farmanov, na pripravi kraj (blizo farne cerkve), kjer se je tudi šolska mladina, ki je ravno iz šole šla, praznično oblečena, z 2 zastavama v versto vstopila. Ob 3 četrti na poldne se pripeljejo preč. gospodji misijonarji, in so bili od gg. fajmoštra in duhovnega pomočnika lepo pozdravljeni in med slovesnim zvonjenjem v sprevodu spremljevani skozi slavolok, na kterem je bil napis: „Prečastiti gospodje očetje misijonarji, Brezovski farmani Vas priserčno pozdravljajo!“ in potem tikoma cerkve skozi drugi slavolok v cerkev, od koder so se po kratki molitvi podali v farovž in se

pripravili za težavno delo v Gospodovem vinogradu. Ob 2 popoldne se je pričel prvi govor za fante in dekleta iz ponavljavne šole do 15. leta, katerih je bilo okoli 200. Bil je jedernat poduk o bistvenih rečeh za vredno prejemo ss. zakramentov.

Opravili so potem vsi spoved in drugi dan, t. j. v nedeljo, 4. novembra sv. obhajilo. Potem se je pričel sv. misijon za vse odraslene farmane. Govorov je bilo vse dni 27, ki so bili prav lepi, podučljivi, za poslušavce prav primerni, nekteri silno ginljivi, ob kratkem rečeno, oznanovala se je beseda božja tako, da se je vidilo, da je izhajala prečastitim gg. misijonarjem iz serc in zato je tudi segala poslušavcem v serca. In dasiravno je farna cerkev precej prostorna, vendar je bila vsaki dan 3krat (ob 6, 10, in popoldan ob 3) tako zelo napolnjena, da še ob naj večjih praznikih ni skoraj nikdar tako natlačena z ljudmi. Vsi farmani so se vdeležili sv. misijona, in da so to ložje storili, jim je očitno pomagala previdnost božja. Letos je bila namreč čeznavadno lepa in suha jesen, da so zamogli ljudje vse poljske dela že pred misijonom opraviti, in tako jih ni nič zadrževalo pri vdeleževanju svetih opravil; pa tudi še od druge strani je Bog pomagal; vseh 10 dni namreč ni bilo nobenega bolnika v celi fari, dasiravno je fara velika in šteje 2300 prebivavcev (namreč farmanov, brez ptujih poslov, ki v tej fari služijo, katerih je tukaj nenavadno veliko število); vendar v tem času ni bil nobeden tako zelo bolan, da bi ne bil v cerkev prišel.

Pridružilo se je pa tudi mnogo prebivavcev iz sosednjih fará, n. pr. iz Dobrove, Horjula, Verhnike, Bevk, in Preserja. Poleg očetov misijonarjev se je še 7 družih gg. duhovnov, izmed katerih so bili 4 prečastiti gospodje očetje frančiškani, trudilo vsaki dan zjutraj od 4 do 12 in popoldne od 2 do 8 z delitvijo ss. zakramentov. Veliko jih je bilo vsaki dan obhajanih, namreč taci, ki niso mogli čakati zaradi bolehnosti, starosti ali domačih opravil, ali pa zaradi daljave (ako so prišli iz družih fará). Drugi pa so čakali po nasvetu gg. misijonarjev skupnega sv. obhajila, ktero se je slovesno in skupno opravilo 12. novembra. Ta dan je bila cerkev silno napolnjena, reči se mora, prav natlačena pobožnega ljudstva, in skoraj vsi so ta dan prejeli sv. obhajilo. Prejšnji večer, t. j. 11. nov., popoldne ob 4 je g. Ignacij Bohm imel spravi govor in je poslušavce močno ginil, — vse ljudstvo mu je z glasnim in splošnim jokom enoglasno odgovarjalo na stavljene vprašanja, namreč: da živo verujejo v Jezusa v zakramentu presv. R. Telesa pričujočega; da se odpovejo grehu, hudobijam in sploh vsemu grešnim djanjem, da vsi radi odpustijo drugi drugemu vse razžaljenja itd. Lepo je bilo viditi, ko je drugi dan vsa cerkev pristopila k Gospodovi mizi, in tako rekoč vsa fara ob enem prejela presv. Rešnje Telo. Popoldan je bilo blagoslovljenje misijonskega križa. Prišli so bili tudi milostni g. stolni prošt Jož. Zupan, spremljevali od g. kanonika Jeran-a. Preserčna hvala obema. Gosp. prošt so blagoslovili misijonski križ, dali pontifikalni blagoslov; potem so pozdravili ljudstvo s kratkim, prav primernim, in ljubezujivo-priljudnim govorom. Potem je bila procesija, v kateri so mladenčji nesli blagoslovljeni misijonski križ. Vdeležilo se je procesije 10 duhovnov, ljudstva pa toliko, da blezo Brezovška fara še ni vidila tolike procesije. Po dokončani procesiji je g. Bohm imel še prelepi sklepni govor o sv. misijonskem križu, pri katerem je bilo vse ljudstvo silno ginjeno, pretreseno. Poslednjič so g. prošt zapeli hvalno pesem in dali blagoslov s presv. R. Telesom. Drugi dan, 13. nov., je bilo še opravilo za verne mertve s slovesno černo sveto mašo, in dokončan je bil sv. misijon popolnoma. Bog daj obilno sadú!

Priserčno hvalo blagovolite sprejeti Vi, prečastiti gospodje oo. misijonarji za Vaš toliki trud in lepe nauke, ktere ste nam oznanovali; pa Vam, velečastiti oo. frančiškani, Placid, Gotfrid, Angelik, Jožef, za Vašo stalno pomoč pri spovedovanju. Preljubi, za dušni in telesni blagor svoje čede silno vneti in skerbni g. Jan. Potočnik res večji dobrote nam niso mogli skazati, kakor je ta, da so nam sv. misijon napravili! Bog z vso obilnostjo poverni njim in vsim, ki so pripomogli!

Šiba na Francoskem zaradi nedeljskega skrunjenja.

Znamenito je prerokovanje častite redovnice Bourg o šibah, ki so imele zadevati Francosko. Častita mati Bourg je bila ustanovnica Sester, ki so se imenovalle redovnice Zveličarjeve. Le-ta častita Sestra piše: Med vladanjem Luj-Filipa (franc. kralja) sem slišala Gospoda, ki je z žugajočim glasom rekel temu kralju: „Ti si mene zaničeval, ti si storil, da je moje ljudstvo odpadlo (apostaziralo), ker si storil, da je ob nedeljah delalo. Mladina je izročena brezbožnikom.“ Razumela sem po tem, da ta kralj bo strahovan, in bilo mi je rečeno, da čas k temu se bliža; in kmali potem je vidil svet zbučati rogovilstvo l. 1848. Z zaničevanjem Božje postave (skrunjenjem nedelje) zidane terdnjave in brambe niso bile zmožne braniti njega, kateri jih je dal delati v svojo varnost, po lepih besedah sv. Feliksa: „Pod brambo Jezusa Kristusa so pajčevine močnejši kakor zidovi, in brez brambe Jezusa Kristusa so nar. močnejši zidovi zgoli pajčevine.“ Sprevidila sem pred vsim, da prav skrunjenje nedelj je nad Francijo priklicalo naj strašnejši šibe. (Slišite, Ljubljančani, ki imate ob nedeljah štacune odperte!)

Sestra Bourg dalje pripoveduje, kako je Jezus Kristus grozovite šibe namérjal nad Francosko, Marija pa je za deželo prosila, nasledovala je nekaka obravnava med pravico in usmiljenjem. Pravica bo strahovala, ali usmiljenje bo prišlo, in rešeni bomo. Strašne šibe bojo prišle, pa rečeno mi je bilo, da po tem času poskušnje bode princ „Dieu-donné“ (Bogdan?) nazaj poklican.

Dalje piše, kako se ji je Zveličar grozno pritožil zoper besnost, s kakoršno ljudje išejo kratkočasov; pritožil se je čez pohujšljive piése, čez nespodobnost in prešérnost v lišpu, in ako v svetem evangeliju prepové en sam hudoben pogled, celo eno edino nespodobno poželenje, se je li potem temu čuditi, da on z grozovitimi šibami kaznuje nečisto življenje, ki je neizogibljivi nasledek vsih taci, zloráb, studenec vsih teh pregréh, in ki z okuženjem čednega življenja za seboj privleče okuženje zdravja in dušno pogubljenje! Narodi, kakor vselej, so posnemali hudobne zglede velikašev: ni ga jezú zoper povodenj razgrajajočih strast; božja veljava se popolnoma zataji; ljudje zaničujejo postave Božje, otroci pa postave družinske; tudi je (občinski) réd le umetna reč, moč in sila samo ga še deržite.

Nadalje živo popisuje, kako razne šibe bodo Francosko zadele, rogovilstvo, prelivanje kerví, in pristavlja: „Na našem Francoskem bo strašen prekuc. Vender bojo dnevi zaradi pravičnih obkrajšani. Bog bo na prestol povzdignil izglednega, keršanskega kralja. Sin sv. Ljudovika bo ljubil vero, dobroto, pravico. Gospod mu bo dal luč, modrost, moč... Njegov namen je: popravljati in zopet postavljati; takrat se bo potolažena vera zopet razcvétala, in vsi narodi bojo blagrovati kraljestvo princa „Dieu-donné“...“

Vidi se, da vse je kazalo, da ta blaženi popravljevec tega, kar je posiljeno cesarstvo, kar brezverska

republika razdjala in okužila, bode grof Henrik Chambord. Tega pa je smert ugrabila... Kako tedaj? Ako se je prvi del o strahovanjih natanko spolnil in se še spolnuje: bode li drugi del nespolnjen ostal? Pomislila vredno je, kar smo te dni brali v „Eco Lit.“ pod naslovom: Monarhiška pravica na Francoskem. Pod napisom „Le droit monarchique“ je pl. gosp. Jož. Bourg spisal knjigo, v kateri skazuje, da francoska krona se je zdaj preselila na pravo glavo burbonske hiše, na Don Joana, očeta Don-Karlosovega. Ker je Don Juan in njegov sin nista prejela, preide na Don Jaime-a, sina Don-Karlosovega. Okrog njega, pravi Bourg, se morajo zbirati francoski legitimisti (priverženci postavnega kralja), kateri so se deržali grofa Chambord-a. Da razna narodnost ali veči naslov temu nič ne ukvarja, skazuje pisatelj. Prednost je tudi, da ta burbonska linija (rodovinska) je čversto-katoliška, v čemur je bila čast in moč grofa Chambord-a. Pisatelj razodeva v svojem delu odkritoserčnost in dušno blagost, kakoršna dela čast svitlemu tajniku objokovanega princa. — Kako se bo ta reč dalje razvijala, se bode vidilo. Psovanje španskega kralja, ki se je nedavno očitno v Parizu godilo, je gotovo hud udarec za sedanje frajmavrarske in brezverske načelnike. Kar koli počenjajo ti ljudje, je tako, da jih zaznamuje za samosilnike ter njihovo veljavo podira, ako bi je še kaj imeli. Zdaj n. pr. se posvetujejo, da bi Orleance (ki imajo tudi pravico do kraljestva) pregnali in vse njihove posestva na Francoskem prodali. Podajanje rok med Španijo in Prusijo ni brez pomena. Pod sedanjo francosko vlado se katoličanstvu tudi na Jutrovem škoda godi; toraj tem brezvrčcem ne na Večer in ne na Jutru nočejo rožice cvesti.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (Vincenska družba in njena delavnost. „Marijaniše“ itd.) (Konec.) Drugi del naše družbe je konferenca sv. Nikolaja, katera ima nalogo oskerbovati po svoji moči uboge šent-peterske, nikolavske in frančiškanske duhovnije. Podpirala je pred drugimi nesrečne družine z otroci; nekatere celo leto, druge za čas potrebe, posamne podpira le takrat, kadar jim starost ali bolezen ali nepremagljiva sramožljivost zapira pot iskati si potrebne pomoči. Podpirala je letos okoli 100 družin in nekaj posameznih oseb in podarila v ta namen 1500 gld., katere so podarili delavni udje in dobrotniki.

O drugi konferenci je poročal g. predsednik preč. g. prošt dr. Jarc. Šent-Jakobska konferenca obsega sicer le dve duhovniji, a dobro je znano, da je ravno v tem delu ljubljanskega mesta naj več ubožnih družin in samic. Navadno ima tedaj konferenca toliko prosilcev, da bi komaj zadostovala, ko bi imela še enkrat toliko dobrotnikov, kakor jih šteje v resnici; ni čuda torej, da je večkrat, zlasti v poletenskem času, suša v blagajnici. Čutili smo tako nezgodo tudi to leto, bilo je pa toliko večji veselje, ko pride v veliki potrebi od neke strani zdatna pomoč. Imela je konferenca prošlo leto 114 ubogih in zdala je za moko, kruh meso in kavo 850 gld.

Prišlo je potem na versto deško zavetišče, o katerem dalje poroča dr. Gogala in v kratkem pojasnjuje namen tega zavoda. Sprejemajo se tu dečki, kateri imajo ali ubožne starše, ali imajo vsaj mater, da se zamorejo na večer domu povračati. Dobivajo dečki kosilo, in zlasti ob četrtkih in nedeljah tudi južino, šolsko opravo in nekaj oblačila. Napeljujejo se dečki, da se skerbno pripravljajo za šolo, redno izdelujejo svoje naloge in popravljene čisto in pravilno prepisujejo. Ako vsaj nekoliko sodelujejo starši, se poplača skerb, sicer

je pa bolje dečke prejemati v sirotišnico in jih odtegniti vplivu nevednih ali samopridnih odgojevalcev. 500 gld. je dobila družba v ta namen in vestno jih je porabila v prid ubožne mladeži. —

Opravični svet pa vlada celo našo družbo in plačuje iz posebne blagajnice vse to, kar zadeva občne družbine potrebe. Pomnožila se je ta blagajnica za 50 gld. in znaša sedaj 550 gld. Vsi dohodki pretečenega leta znašajo 11.500 gld. 47 kr. Imenitno nalogo, se v imenu opravičnega sveta zahvaliti so blagovolili sprejeti premili stolni prošt g. Jož. Zupan. Govorili so tako ginjaivo in navdušeno, da so močno presunili serca navzočih. Prvo hvalo naznanili so s krasnimi besedami najvikšemu, rekoč: „A Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris.“ Zares čudno je delo, ako se pomisli, da v neugodnem času, ko pogrešamo tu in tam sv. vero, tako rodovitno rastejo prelepa dela na polji keršanske ljubezni. Prečudno, da dan danes kakor iz tal rastejo hiše v čast božjo in v prid ubogih sirot, n. pr. hiralnica, sirotišnica in cerkev Jezusovega Serca. Naj gori za to priserčna hvaležnost v naših sercih do naj višega, neskončno usmiljenega Boga! Priserčno zahvalo so pa izrekli tudi vsem delavnim udom, gospod zavetnicam in dobrotnikom, katerim zamore samo Bog v nebesih poplačati, kar se zanesljivo vselej zgodi in se bo zgodilo tudi pri milih dobrotnikih, in pri njihovih otrocih na duši in na telesu. H koncu objavimo, da zbirka pri občnem zboru, če tudi ni bilo veliko občinstva, je znašala 19 gld. 10 kr. Hvala Bogu in vsem blagim dobrotnikom!

Iz Ljubljane. (Novosti v Šenklaški stolnici.) Stolna cerkev je dobila štiri nove prelepe podobe v dve zadnji kapeli, ki so narejene na Tirolskem, podstava pa in pritikljeje k oltarjem je gosp. Ozbič iz Kamnika naredil iz cementa tako umetno in lepo, da se prav nič ne ločijo od marmorja. Naslednje besede iz govora poslednje nedelje reč bolj natanko pojasnjujejo.

Natihoma, brez posebnega šuma se je ravno kar v tej cerkvi veršila kratka slovesnost, ktera ni brez pomena za našo Šenklaško faro. Ako ste katerikrat ogledovali stranske altarje te cerkve, gotovo ste zapazili, da ima vsak teh altarjev na vsaki strani kip ali štatvo svetnika ali svetnice, kar lepoto posameznih altarjev in vse hiše božje, se vé da močno povzdiguje; le dva zadnja altarja, altar sv. Barbare in sv. Magdalene, bila sta dosihmal brez tega kinča, ker nista imela ob straneh nobenega kipa, nobene štatve. Našel se je pa blag dobrotnik, kateri je že dalj časa želel to nepopolnost odpraviti in je v ta namen po svoji znani dobrotnosti za napravo čveterih štatov pri imenovanih dveh altarjih poklonil zdatno svoto, veliki dar — 500 gld. Berž so se štatve naročile in pred nekaterimi meseci so dospele v Ljubljano. Po dokončanih potrebnih pripravah so bile včeraj popoldne (17. nov.) postavljene na svoje mesta, danes ravno poprej pa so bile po cerkvenem obredu blagoslovljene. Naj precej tukaj omenim, da velikodušnega darovavca je pred nekaterimi tedni zadela huda bolezen, ktera ga še zdaj ni zapustila, tako da mu ni mogoče videti lepih darov, ktere je poklonil stolnici. Dolžna hvaležnost me veže, opomniti in prositi Vas, da molite za blagega dobrotnika. Štatve, na altar povzdignjene in zdaj blagoslovljene, nam pred oči stavijo dva svetnika in dve svetnici, namreč: Sv. Avgušтина, sv. Martina, sv. Lucijo in sv. Nežo, — sami znani svetniki in svetnice, ki jih v naših krajih mnogo častijo in z zaupanjem na pomoč kličejo. — V daljni obravnavi je pridigar povedal nekoliko iz življenja omenjenih svetnikov in svetnic, kakor tudi pristavljaj primerne nauke in opomine.

Novo mesto, sv. Martina dan. Lep je majnik, pa lep — zares lep je bil tudi pretečeni mesec vinotok. Nihče ne bi bil mislil, da se bodo verni molitve roženga venca tako poprijeli; da se bodo celi mesec s tolikim veseljem v cerkev shajali in kar je posebno dobro znamenje, se te molitve ne naveličali. Res je, da šmarnice od začetka in proti koncu Marijini častilci prav v obilnem številu obiskujejo, sredi mesca pa jih včasih ni toliko. Pretečeni mesec se pa kaj tacega ni zapazilo. Ven in ven jih je prišlo sleherni dan toliko v cerkev, da je vsacega veselilo, kateri je bil priča te pobožnosti. Da vnema ni prenehala, je pomagalo posebno to, da so naš mil. g. prošt celi mesec pridigovali od roženkranc, in sicer: 7. vinotoka so nam dokazali, da roženkranc je imenitna in koristna molitev; 14. vinotoka so nas opomnili, ako hočemo, da nam bo molitev sv. roženkranc pomagala, ne smemo pri tej molitvi samo besed tlačansko izgovarjati, temuč premišljevali, t. j. premišljevali njene skrivnosti po navodu bratovšine živega roženkranc. V tretji pridigi so nas pa učili, kako se premišlujejo skrivnosti veselega; — v četrti pridigi, kako se premišlujejo skrivnosti žalostnega, in v peti pridigi, kako se premišlujejo skrivnosti častitljivega roženkranc. To so sicer znane resnice, ali presunjene so bile vendar naše serca, ko smo se v duhu predstavljali na ravno tiste kraje, kjer se je ena ali druga skrivnost godila in se nam je zdelo, kakor da bi vse dogodbe, vse osebe, tedaj Jezusa, Marijo itd. vidili z lastnimi očmi, ker ravno živo premišljevanje povzdiguje duha k Bogu. In ko so g. prošt z vsako skrivnostjo slehernemu priporočevali, mislim, da ni bilo nobenega, da bi ne bil zares terdnih sklepov delal, da hoče tudi on znanprej to in uno čednost si pridobiti, to in uno dobro delo v zadostenje svojih grehov storiti. — Sploh se mora reč, da je veselje v kapitelsko cerkev priti, ktera je posebno ob nedeljah od ranega jutra do večera — skoraj vedno polna.

Spoved in obhajil je ob nedeljah in praznikih. pa tudi med tednam toliko, kakor da bi bila vedno velikonočna spoved. In pri božji mizi se ne vidijo samo ženske, temuč tudi moški, kar je veselo znamenje. — Vidijo se v kapitelski cerkvi zdaj prav pogostoma še tudi lahinje, t. j. staroverke, ki so pa z Rimom zedinjene. Slišal sem jih med seboj pogovarjati se, kako da rade pridejo v mesto, čeravno imajo 4 ure hoda, ker so unkraj Gorjancev doma. Mnogo se jih je že zapisalo v tretji red in v bratovščino Jezusovega presv. Serca. Začele so pa tudi roženkranc moliti, ktere ga poprej še znale niso. Neka 70letna žena je rekla; Moja hči me bo navadila, zakaj jaz te molitve ne znam, nas niso učili! Pripovedovale so nadalje, kar tu v mestu vidijo in slišijo, vse to naznanijo svojemu duhovnu in ta jim ne branijo, temuč jih še celo vnuemajo, da naj le tako storé in živé, kakor so bile podučene. Tako je prav, ker tako se mnoge duše še bolj vterjujejo v dobrem.

Slišal sem pa tudi druge, ki pogostoma hodijo v mesto na sejme, pripovedovati, da so veruili tudi po drugih dolenskih farah se prav zelo vdeleževali te pobožnosti in da se sploh zdaj po hišah bolj pogosto moli sv. roženkranc, ktere ga so bili prej že nekoliko začeli opuštati. O kako bi sv. Očeta veselilo, ko bi zvedeli, koliko dobrega da je njih okrožnica od 1. sept. t. l. napravila, ker gotovo je, da sad take molitve se ne bo pogrešal. „Kjer sta dva ali trije v mojem imenu zbrani, tam sem jest,“ je rekel Gospod. Kjer je pa Bog in molitev, tam ne more satan — ne more greh vladati in gospodovati. Zato so pa tudi mil. prošt konec zadnje pridige staršem in gospodarjem posebno priporočevali, naj skerbé, da se bo tudi znanprej molil sleherni dan sv. roženkranc, ker le potem bomo vredni, da se nam

bo dal molek v roke, ko bomo ležali na mertvaškem odru, in naj lepši venec, ktere ga nam bodo pobožne duše zamogle darovati, bo s pobožnostjo opravljeni sv. rožnivenec.

V Tominu so 11. t. m. z veliko slovesnostjo dokončali sv. misijon, ki sta ga vodila čč. oo. jezuita Doliak in Tomazetič. Vdeleževalo se ga je silo veliko ljudstva. Kakor pogosto, tako se je tudi tukaj godilo, da marsikteri, ki jih je sicer malo viditi v cerkvi, so o misijonu prav pridno hodili. Sad pa se je pokazal zlasti v obilnem prejetanju ss. zakramentov; spovednikov je bilo včasih po trinajst, pa so skozi devet dni imeli vsi dosti opraviti in še niso mogli vsim kaj. Temu se ne čudi, kdor pomisli, kako hudo teži vsacega zadolženega butara greha, dokler je ne odloži; sterpljivo čaka dolge ure, tudi po celo noč, da pride drugi dan na versto. Blagor mu, kdor ima še serčnost izmotati se iz grehov! Kdor pa te serčnosti nima, on v svoji obupni divjačnosti razsaja huje kot zverinja, da je groza sam sebi in drugim! Bilo je pri tem misijonu okoli pet tisuč obhajil. Kako srečni pa so pravi spokorniki, kaže tudi to, da ves čas med misijonom je bilo v tergu vse tiho in mirno po dnevi in po noči, in za nikogar se ne vé, da bi bil misijonu nasproti. Sploh, vspéh je nad vse pričakovanje velik in gotovo naj večje tolažilo za preč. g. dekana — župnika Krageljna.

Raka, 13. nov. Na Martinovo nedeljo smo imeli pri nas redko in veselo slovesnost: prečastiti g. korar in dekan Leskovski so blagoslovili dva nova stranska altarja. Altarjema načrt je napravil naš slavnoznani slikar J. Volf iz Ljubljane, izdelal pa prav čedno J. Poglajen iz Št. Ruperta. Altarni sliki ste res umelelno delo imenovanega slikarja: ena predstavljajoča terpečega Zveličarja, ko ga Pilat kaže ljudstvu: Ecce homo. Zlasti obraza Zveličarjevega se človek kar nagledati ne more: ta mirna častitljivost, te jasno-resnobne oči nam kažejo Boga-sodnika, in mislečega gledavca v notranje serce presunejo. Druga slika predstavlja mogočno gospo, Devico-Mater Marijo, ki derži Božje Dete, čegar ročica se kot za objem razprostira. Na vsaki strani teh dveh slik je po ena podoba iz lesa izrezana od mojstra podobarja Zajca iz Ljubljane: sv. Jožef, sv. Janez Nep., sv. Marija Magdalena in sv. Katarina Aleksandrijska. Tudi vse te podobe so umeteljniško delo v keršanskem duhu.

Prav so imeli Svetoduški čast. g. župnik Jan. Vesel, ko so razložili v pridigi, koliko sedanji gosp. župnik Ant. Tavčar delajo za Božjo hišo. Dobila je cerkev o njihovem župnovanji veličasten veliki oltar, izdelan po g. Tomcu v Št. Vidu; prelep križev pot (slikan od g. J. Volfa, okviri od g. Tomca); cerkvene stole, tako lične, da jih štejejo med naj lepši na Kranjskem. Prižnica je prenovljena. Nov lep luster razsvetljuje cerkev. Cerkev je zdaj tako lepa, da se kristjanu serce razveseli, ko vanjo stopi, in roke se nehoté k molitvi sklenejo.

Povedali so čast. g. pridigar, da je nekatera dobrotna roka podelila lep dar za cerkev; vse to pa ni zadostovalo in g. župnik so za te mnoge naprave veliko sami darovali. Opominjali so torej vernike, da naj jim bodo hvaležni za veliki trud, mnogo skerblijnost in nenavadno darežljivost, — hvaležni s tem, da jim skazujejo pokorščino, spoštovanje in da zanje molijo; naj bode za farmane ta dan pa tudi dan serčne prošnje, naj bi ljubi Bog obudil dobrotnikov, da se prenovita še druga dva altarja in popravijo častitljive velike orglje.

Bog daj čast. g. župniku še mnogo lét, da morejo še to dovršiti in dalje delati v Božjo čast, in poslednjič naj za to, kar so Najvišemu storili tukaj, tamkaj pri Njem nebeško plačilo vživajo.

Iz Celovca je „Slovenski Prijatelj“ 15. t. m. prinesel „slovó“ čast. g. Andreja Einspielerja, ki se prav

milo glasi: „Caligarunt oculi mei — otemnele so mi oči, in postaral se je tudi „Slov. Prijatelj.“ Odložim torej pero in prosim, naj se ga kdo poprime v Ljubljani, kjer je toliko vnetih pa izvrstnih delavcev in kjer se je ravno letos napravila slovenska katoliška tiskarna. „Slov. Prijatelj“ je l. 1852 zagledal beli dan z imenom „Šolski Prijatelj za šolo in dom.“ L. 1856 pa se je sprevergel v „Slov. Prijatelj“ in donášal pridige, homilije, keršanske nauke in katekeze... Za slovó se zahvaljuje Bogu, svojim sodelavcem in naročnikom, priporočuje se jim v molitev in ljubezen, pa naznanja prepričanje, da povsod in vselej je mislil delati za slavo in poveljčanje sv. kat. Cerkve in za večni in časní blagor vernega slovenskega naroda. —

Bog dobrotljivi bogato poverni blagosérčnemu gospodu rojaku Andreju Einspielerju vse njegovo djanje v prid Cerkve in naroda, in potolaži njega in njegovega sorojaka gosp. Matija Majerja, kteremu so tudi oči oslabele na njegove stare dni.

Zastran pridig pa je res le ena misel: da naj se izdajanje nadaljuje, kakor se je po znanem „Govorniku“ velikrat popraševalo, ko je bil prenehal.

V Gorici so premilgsp. nadškof 15. t. m. slovesno blagoslovili kapelo novega zavetiša sv. Jožefa v predmestju sv. Roka. Naprava bode za ubožne zapuščene deklice pod vodstvom šolskih Sester. Vstanovljena je z darovi bogoljubnih gospej, zlasti Katarine Decolle. Že je v zavetišu 22 taci ubogih otrók. Bog daj svoj blagoslov! —

V Tuzli, 14. novembra. Poslane novce sem prejel še v Sarajevo. Sadaj sem v daljni Tuzli, kjer sem imel vrediti neke zadeve gledé mojih redovnic, ki bodo v početku decembra začele tukaj 4 razredno dekliško šolo. Vidim, da bodo s početka strašno preterpeti imele, a „ljubezen božja“ vse premaga. V Tuzli sami je malo katoličanov, a dosti razkolnikov in turkov. Katoličani imajo kraj mesta prilično dobro, pred 10 leti sozidano cerkev; škoda, da je zid nad stranskimi vratmi vsled potresa počil. Župni stan (farovž) je dosti siromašen, o dežju na več stranéh notri teče, akoravno župnik streho vedno kerpa. Tu leži sedaj bolna Marija Lah (stara sestra tretjega reda in nabiravka za Sveto deželo); vnele so se ji pljuča že pred šest tedni. Župnik je tako milosérčan, da jo je pod streho vzel in ji daje postrežbo. — Pravoslavni imajo tudi novo vlni doveršeno cerkev. Metropolit njihov je iz Gerške, mlad, a razumen človek. Njihovi svečeniki so silno neuki. Narod njihov dosti bogat. — V okolici Tuzle je mnogo katoličanov. Kolikor sem z njimi občiti mogel, spoznal sem, da so mnogo priprostiti od onih v župniji Sarajevski, pa tudi terdoglavni in strašno sumljivi. Nobenemu človeku ne verjamejo; zmiraj mislijo, da ima vse druge namene, kakor pa jih kaže v besedah. Ni jim zameriti, ker se imajo boriti vedno z ljudmi (i s turci i z razkolniki), kteri jih prekaniti skušajo. Zato je tukaj v Bosni vsak seljak kot diplomat že rojen. — Tuzla je v jako dolgi, a dosti ozki dolini. Živinoreja in tergovanje z njo jim daje vžitek, pa je tudi polje rodovitno. Nekteri seljani so prav premožni. Tudi sol se tukaj vari iz slane vode. Na okolo so visoki hribi in gore; na njih starodavni gozdi in v gozdih serne, volkovi, medvedi. Volkovi prav v sela pridejo. Nočil sem v župnem stanu bližnje duhovnije, pa so po noči volkovi ravno pod mojimi okni jednoga prasca stergali. — V Tuzli je okrožna oblast. Vojnikov je veliko, šotore imajo zunaj mesta. V mestu samem je vse strašno drago, meso, zeljenava, derva, stan in služinčad (posli), ljudje ne vedó, kaj bi zahtevali. Najel sem 2 mali sobici in malo kuhinjco (prav bosansko), pa moram plačevati po 20 gld. na mesec. Po noči je malo snega padlo. V mrazu in dežju se

bom ravno sedaj odpeljal nazaj v Sarajevo. Z Bogom. Vaš Jeglič.

Dubica bos., 17. novembra. Prejel sem prvo poslanje: 43 gld. 40 kr., večino tega za ss. maše, in isto tako — za 20 ss. maš g. Demšarjevih 12 gld., pa 40 gld. za misijon! Bog poverni i darovateljem i nabiratelju!

Denarnih darov bom zdaj posebno potreboval, ker sem kupil v Priedoru (kjer je katoliške cerkve toliko treba, kakor sem že opisal) popolnoma dobro hišo z dotičnim zemljiščem okoli 4 avstrijskih oral ter sem moral vse izplačati, pa nisem imel denara, toraj moral sem si ga izposoditi, in so treba kmalo zopet ga verniti.

Kupil sem, hvala Bogu! prav srečno; prvič niso razkolniki nič zvedeli o tem kupovanju, ker gospodar stanuje tukaj v Dubici, toraj mi niso mogli nič nagajati. Da so to zvedeli, gotovo ne bi bil jaz te hiše v pest dobil že drugi dan; ko sem došel v Priedor na prepis, prišel je v hišo, kjer sem stanoval, serbski svečenik vprašat, kakova opravila imam jaz v Priedoru? Kupil sem srečno, ker bi si ne upal za 12—14 sto gld. take hiše napraviti, kakoršna je; toraj mi ostaja zemlja skor zastonj. Pod vso hišo je bil dozaj hlév; tega dam še nekaj v zemljo izkopati, potem straní ometati in obeliti, pa pód iz desk napraviti in potrebna okna ter altar; pa bomo imeli za prvo potrebo okoli poldrugi sežonj visoko kapelo za kakih 250 ljudi, od zgorej (?) pa dosti sob za stanovanje in kuhinjo, pa še pojato (štalo) na koncu hiše.

Ravno včeraj sem prejel pismo od tam, ter mi se piše, kako veseli so ondašnji katoliki, ker zdaj upajo, da bodo vsaj kterikrat v letu sveto mašo imeli, ter počasi duhovna dobili; nasproti pa se razkolniki hudujejo nad menoj, nad katoliško učiteljico, papežem. Dobrih osem ur sem proč od Priedora, dozaj nisem imel nič opraviti s tim mestom, vendar sem tamošnjim Serbom že toliko presedal, da so med seboj govorili mesca avgusta, ko je njih nadvladika Kosanović v Dubico prišel, da je samo zavolj mene lésem se odmenil, sicer bi se za Dubico ne bil zmenil; zaaj sem se jim pa še bolj zameril, sam ne vem, kaj bo zdaj. kdo mi bo zamogel prestrašni moj greh odpustiti! Pa bom poskusil pokoro storiti, da napravimo še zvon k naši cerkvi, in da bode, ako bo le kako mogoče duhovna najti, že o Božiču se opravila sveta maša v kupljeni hiši. Pomozi Bože! ali pomagajte tudi Vi, dobri katoliki, za hitrejše razširjenje katolikov po Bosni, kar se bo tim hitreje godilo, čim več bo katoliških cerkev! Z Bogom!

Hvaležni

V. Lah.

Iz Travnika v Bosni, 14. nov. 1883. Oprostite, da Vas zopet nadlegujem. Jedan „otac Franjevac.“ župnik v okolici Traviški, bi rad zvon za svojo cerkev kupil. Jest sam sem g. Samassu v Ljubljani pisal, koliko bi stal zvon od 3 starih centov ali 168 kil. Odgovoril je, da z vsim skupaj do Broda stoji 285 gld. — Uni g. župnik pa ima samo 200 gld. Bi li ne bilo mogoče, da bi zvon se poslal v Bosno tako, da bi ne bilo treba voznarine plačati? Znano je, da železnice reči za bosanske cerkve zastonj vozijo; samo da je treba to prav vrediti, kakor piše „Korrespondenzblatt“ f. d. öster. Klerus 1883. Bl. 15. 267 Seite ali 276.

Ali bi morda kaka dobra duša na Kranjskem bila, ki bi tudi nekaj dodala, da se tudi v Bosni Bog časti in slavi: Kranjci imajo tako velike, lepe zvonove; v Bosni je zvončik le enega centa redek.

Lepo Vas dakle prosim, da po priliki oznanite, je li kaj mogoče storiti?

Semenišče u Travniku. Alojzevšče, je v enem delu doveršeno; treba je še druge déle dodati, ter upamo, da bo Bog pomagal, pa sredstva dal, da se dalje zida.

Na dan sv. Ignacija, kakor so tudi novine pisale, je presvieti nadškof hišo slovesno posvetil; včeraj, na dan sv. Stanislava, smo oltar v kapelici posvetili; altar je postavljen na čast sv. Alojzija.

Letos je drugi razred v gimnaziji, ter imamo v semenišči 26 gojencev; nekaj je vanjskih (zunanjih).

Lep pozdrav starim znancem na Kranjskem.

Aleksander Hoffer,
ravnatelj nadb. semenišča.

Poštne hranilnice.*)

Od 6. nov. t. l. prične se pri avstrijskih poštah hranilnicah nov postopek, ki vložnikom obeta kaj velike koristi ter izpolni željo, katero so obertniki in trgovci dokaj lēt, če tudi brez vspeha do zdaj izrekli.

To je namreč že mnogotero stran pretresani promet z nakaznicami v podobi čekov (angl. Checks), katerega je poštno-hranilnični vrad poprijel ter ga začne v nekaj dnevih, namreč 6. novembra.

Dotični ukaz določuje, da se tistim vložnikom poštah hranilnic, kateri imajo v poštah hranilnici čez 100 gld. hranilne imovine, ako zahtevajo, pošlje nakazna knjižica, imajoča po 50 golic ali blanketov za čeke (Checks).

Te golice je treba izpolniti takó, da se va-nje zapiše nakazani iznos v cifrah in s čerkami, in pa kraj in dan s podpisom vred.

Zanimljiva novost na teh golicih je ta, da imajo po štiri verste cifer (jednice, desetice, stotice, tisočice), katerih vsaka obseza cifre 1—9. S tem, da se odrežejo ali odstrižejo tiste cifre posamičnih verstí, katere so višje od cifre v vsaki posamični versti potrebne v izraz nakazanega iznosa, onemogočena je povsem izopačba nakazanega iznosa na golici.

Novo občenje z nakaznicami, ki ga c. kr. poštno-hranilnični vrad s tem vpeljuje, najde gotovo pri naših obertnikih in trgovcih živ pozor in jako vdeležbo, kajti po njem bode vložniku mogoče, brez troškov in vendar varno, hitro in lahkotno novčne iznose iz svoje hranilne imovine na vse strani v izplačilo nakazovati.

Ako ima vložnik, recimo, na Dunaji komu kaj plačati, popiše golico iz svoje knjižice čekovnice, dá si nakazani iznos pri najbližjem pošttem vradu v svoji vložni knjižici opisati — pri čemer ni potreba, da bi on sam osebno hodil na pošto — in oddá ali pošlje ček (nakaznico) tisti osebi ali firmi, kateri hoče kaj plačati. Le-ta lahko nakazani iznos ali sama pri c. kr. poštno-hranilničnem vradu predloži, prejme za-nj precej na pokaz nakazani iznos, kajti ček se izplačuje imetniku.

Če pa izdatnik takega čeka želi, da bi se plačilo opravilo pri katerem koli pošttem vradu, in ne na Dunaji, to pristavi na zadajo stran čeka svoj podpis in adresu tiste osebe ali firme, kateri, in pa ime poštne vrada, pri katerem se ima plačilo opraviti, ter pošlje tako podpisani ček poštne prosto in pod priporočilom poštno-hranilničnemu vradu, kateri berž ta iznos pri dotičnem pošttem vradu nakaže. Ako bi vložnik rad, da bi mu ne bilo treba vsakega s čekom nakazanega iznosa pri najbližnjem pošttem vradu v svoji vložni knjižici odpisat dajati, lahko si tudi v tem pomaga in sicer tako-le: Treba mu je samó, da svojo vložno knjižico za hrambenico v hrambo izroči poštno-hranilničnemu vradu, kateri po tem odpis nakazanega iznosa v vložni knjižici vselej sam opravi.

S pomočjo te hrambenice moči je na dano v hrambo vložno knjižico pri vsakem pošttem vradu prihranke

dodatno vlagati. Kdor svojo vložno knjižico v hrambo dá, prejme, če tako želi, tudi po več hrambenic ali hrambenih listov takó, da mu bode mogoče na eno in isto knjižico v različnih krajih in po različnih osebah ob enem kak iznos vložiti.

Poštno-hranilnični vrad pošlje kakor se razumé samo ob sebi — o vsaki poznejši vložbi novcev znano, res da od tega ali onega grajano, ali v tem slučaju pač prav koristno prejemno poterdilo vradovo pod adreso, ki jo je vložnik povedal, recimo n. pr. na Dunajsko firmo, ki ima enega ali več potujočih ljudi na deželi, da ji novce poterjavajo.

Vsak teh potujočih služnikov prejme po eno hrambenico, na temelji katere on lahko poterjane novce precej pri najbližjem pošttem vradu vloži.

Ta postopek z nakaznicami ali čeki je kaj lahek ali priprost, pač vsacemu, tudi zasebniku popolnem razumen in dostopen. Ta postopek sme se šteti za prevelik napredek v plačilnem prometu ter bode gotovo deloval pospešno na novčni pokret ali gib takó države kakor tudi obertniškega in trgovskega sveta.

Za take male varčnike, ki nimajo večjih iznosov na razpolog ter želé, da bi svoje vloge lahko v krajših obdobjih nazaj dobivali, ako bi potrebovali, poskerbljeno je z drugim postopkom, katerega poštno-hranilnični vrad počenši od 16. nov. t. l. za zdaj pri blizu 1400 biralnicah vpelje.

To je namreč postopek „vračil na kratko ali kratkim potem.“

Po tem postopku bode moči pri vseh v to določenih biralnicah (izplačevalnicah), ki jih je blizu 1400 in katerih število — kakor slišimo — bode 1. decembra t. l. še znamenito povišano, zazdaj do 20 gld. precej vzdigniti, samo če se oddá odpoved in poslednje prejemno poterdilo ali poslednje poterdilo imovine ter predoči vložna knjižica. Vračilo se izplača naravnost temu, katerega popis je bil sprjet v vložni knjižici. Prejemna poterdila za ta postopek tekó od 16. septembra že med ljudmi ter poterjujejo hranilno imovino s čerkami. Po vsakem vračilu, ki ga vložnik prejme po tem kratkem poti, dobi on od poštno-hranilničnega vrada s prvo pošto poterdilo o hranilni imovini, kar mu je še ostane (poterdilo imovine, tiskanica št. 57a). Na podlagi tega poterdila on lahko vnovič kako vračilo po kratkem potu dobode.

Le-ta vračilni postopek po kratkem poti bode brez dvojbe še znatno povzdignil poštah hranilnicam številu vložnikov, da si je že zdaj silo veliko.

Razgled po svetu.

Hervaško. Za dobro znamenje veljá, da sekcijski načelnik baron Živković gre v pokoj. Ta Živković je serbski razkolnik, na Hervaškem maloljubljen, brat razkolnega biskupa Živkovića, ki je nedavno v neki okrožnici do razkolnikov katoliško Cerkev hudo psoval.

V Pragi je bil 18. t. m. posvečen novi Budéjeviški škof dr. Fr. grof Schönborn, v nedeljo je obhajal slovesni vhod v svojo stolnico.

V Rimu je zdaj vse polno severno-amerikanskih škofov in bogoslovov (učenih duhovnov), ki tje prihajajo na klic sv. Očeta na posvêt, kako bi se zboljšale cerkvene okolišine katoliške Cerkve v njih krajih.

Nemško. Nemški katoličani so vedni terpini. Pre-slavljalji so luterani, kakor je znano, 10. t. m. 400letnico, odkar je bil Martin Luter rojen, in pri tem so skor brez izjeme naj grenkejše psovali in zasramovali katoliško Cerkev in njenega poglavarja. Vse, že stokrat overžene obrekovanja so pogrevali in zvečili; odpadnika in pri-

*) Na prošnjo slavnega c. kr. poštno-hranilničnega vrada tudi „Dan.“ nasnanja gornje pojasnilo. Vr.

segoskrunca Lutra pa so nad zvezde povzdigovali. In protestanti, ki tako nergajo zoper češenje svetnikov, svojega netreznega Lutra vse več časté, kakor mi svetnike, ki so res češenja vredni. Znamenito je pri tem, pravi eden nemških listov, da tisti, ki so tako široko-ustno hvalisali Lutra in njegovo „reformacijsko delo,“ se naj večí del ne menijo za nobeno vero, ki so velikoveč na bobnu z vsako vero. In zakaj to? Resnica jih v oči kolje, ker je njih vest ranjena. —

Francosko. Nove naznanila poročajo, da francoski legitimisti (prijatli kraljestva) se hočejo prijeti grofa Pariškega, kateri hoče hoditi po stopinjah sv. Ljudovika kralja in ki je na ravno tisti stopinji potomec sv. Ljudovika, kakor je bil grof Chambord. — Sedanji frama-sonski vitezi so sami med seboj v razporu. Katoliko-žirec Bert je razdražen, ker ni postal kultusminister, kar bi se reklo volka postaviti za pastirja. — Primanj-klje v državnem gospodarstvu znaša letos 104 milijone, drugo leto bode boje 400 milijonov; v to pa niso šteti novi izdajki za vojsko v Tonkinu in Kini. — Pri tih okolišinah tudi upni papirji močno padajo. —

V Parizu je umrl mož, za katerim vse žaluje. Ta je čast. g. župnijski oskerbnik Marteau v Vaux-Vilaine-i. Njegovo preblago junaško serce je dobilo slavo pri prijatlu in sovražniku. V ondotni duhovnji je bil o fran-cosko-pruski vojski umorjen eden pruskih oficirjev, in ker morivca niso mogli dobiti, sta bila ondotna dva prebivalca izvoljena, da morata glavo dati. Vikar Mar-teau ne trenutek ni pomislil, temuč naravnost je ponudil svojo lastno življenje za življenje unih dveh slepo k smerti odmenjenih. Zamenja je bila sprejeta, in verli duhoven je stal že pri zidu, pripravljen, da ga svinčenka usmerti, — kar pride v zadnjem trenutku naznanilo: „pardon!“ ki blagodušnega: duhovnega pastirja ohrani njegovi čedi. Bog mu daj večni mir! —

Mladolaski blagri. „Cittadino“ v Vidmu naznanja, da na enkrat je 400 kmetov odrinilo proti Genovi in od ondod po morji v Ameriko. Med izselci je bilo 22 še ne enoletnih otročičev, deset enoletnih, dvanajst štir-letnih. Čez malo dni jih je zopet druga stotina odrin-ila. — Kdo se ne spominja, kako dobro se je godilo čehljanim gornjim Italijanom pod avstrijsko vlado, rekel bi, skoro s polnimi žepi rumenjakov; zdaj ko še popirnatih cunj primanjkuje, si išejo domovine v novem svetu, kamor naj bi pač raji pogнали teržaške in druge site „irredentarje,“ namesto lačnih kmetov in ubozih otročičev, katerih večina nikoli ne bode poznala svoje laške domovine. Pa morebiti je ravno to sreča za-nje; ker tukaj bi bili marsikteri postali „framasoni“ in dušo pogubili.

Amerikanske novice. Prestrašin vzbuh. V Novem Jorku na reki Hudsonski, kakor „Hlas“ piše, je bil 28. okt. popoldne parnik „Riverdale“ kar nepre-vidoma zagernjen v gosti dim in ogenj, in ni minulo ne šest minut, se je prekucnil in potopil. Prihitelo je na pomoč kacij 15 ladijic in nekoliko čolnov. — Bilo je na nesrečnem parniku čez 100 oséb, ko je od brega za-kernil; hotli so se do Haverstawa podati na izlet. (Ti nesrečni nedeljski „izleti“ — koliko so že hudega storili!) Kotel, ki je stal na sredi parnika, se je bil raz-počil, in kosove železa in lesa je zagnalo nakviško. Nekaj ljudi je bilo z vzbuhom zagnanih v zrak in so po-padali v vodo; drugi so sami skakali v vodo, da bi jih brizgajoči sopár ne oparil, ali da bi se s parnikom vred ne potopili. Do 20 oséb je življenje zgubilo; drugi, ranjeni in oparjeni, so bili v groznih bolečinah odpravljeni v bolnišnico.

Pazite na otroke! V Kansasu je pred nekte-rimi dnevi zamorec Jan. Allen, vdovec, doma pustil svoje čvetele otročiče same in se podal v mesto. Proti večeru

so otroci hotli v peči zakuriti in ko ni hotlo goreti, so v svoji nevednosti ali neumnosti hotli pomagati s petro-lejem. Obleka otrok se vname od baklajočega petroleja, eno je bilo precej ostalo mrtvo, drugi so čez nekaj ur v groznih bolečinah duše izdihnili. — Tudi zarad du-hovnega požara se ne smejo otroci sami pušati.

Koliko bi stala vožnja po železnici do solnca? Koliko časa bi se človek vozil? Na to znamenito vprašanje je odgovoril, ali menil odgovoriti ameriški profesor Joung. On pravi, da bi voznina znašala 930.000 dolarjev, to je blizo dveh milijonov glid.; do solnca pa bi se le pripeljal, ako bi mu bilo dano 256 let živeti, in bi vlak vsako uro prederdral 45 an-gleških milj. — Pomislimo pa, koliko urniši memo že-lezuice bode zveličana duša, ki bode, ločena od po-časnega, lenega telesa, kar v trenutku ne le v daljavi soluca, ampak tudi še milijone milj bolj daleč; kajti med njenimi predstvi bode tudi naglica, nenaveza-nost na tvarino in nič ni dvomiti, da ne blisk in ne telegraf in nobena naglost v natori se ne more primér-jati naglici izvoljene duše.

Veningerjev misijon. Znani misijonar Fr. Ve-ninger, rojen blizo Maribora na Štajarskem, še zmeraj misijonari po Ameriki. 21. okt. letos je v Marinettu (Milwaukee), v cerkvi Marije Dev. Lurške, dokončal misijon, ki je terpel dva tedna. Ondotni gosp. duhovni pastir pravi: Slišal sem več duhovnov reči. P. Veninger je prestar za misijone: pa se vender nisem dal pregovoriti in povabil sem častitega gospoda. Danes hvalim zato ljubega Boga; tako silno velikega vspéha misijonskega bi sam ne bil pričakoval. Dajje piše, da vse je skup vrelo poslušat slavnega misijonarja. Blizo tisuč jih je prejelo ss. zakramente (to je za Ameriko res veliko, kjer je večina naroda še krivovérska, poganska); veliko skor čisto zgubljenih se je spravilo z Bogom. Veninger je v tem času čez 60krat pridigal, in vselej so ga z naj večí zvestostjo poslušali. P. Veninger je zdaj v 79. letu, pa stermeti mora človek, kako je še zmeraj čverst in kako malo ga strudi misijonsko delo. On dela za zve-ličanje duš, ne da bi ga delo oslabilo. Bog daj, da bi se mu še dolgo misijoni posrečevali, kakor se mu je do zdaj vsak posrečil, med temi posebno tudi le-tá! Tako sklepa gosp. župnik poročilo v „Kolumbiji.“

Paradiž morivcev — tako zdaj imenujejo Amerikanci okraj Logan, ker 34 morij se je zgodilo v tem okraju, pa ne eden morivcev za svoje hudodelstvo ni bil izdatno kaznovan. Ali je bil morivec le prav malo strahovan, ali pa so gospodje človekoklavci čisto brez kazni ostali, kar se je v naj več primérlijih zgodilo!

Bog nam ohrani zdravo pamet! V norišnici Warrentownski (Missouri) je une dni zmešanec Kinney objél razbeljeno péč in se je tako trdno deržal dotlej, da je bil popolnoma spečen! — Sedem in dvajsetletni tesar Fritzer v Newkomerstownu pa je 24. okt. v zme-šanem stanu umoril svojo ženo, tri svoje otroke in po-tem sebe! — V Jova-City si je Čeh Fr. Suh že nekaj časa vedno domišljeval, da mu nekdo po življenji streže. Revež zmešani je blez hotel domišljevanega so-vražnika prehiteti in se je z nekako strupeno kislino sam končal. Zapustil je ženo in pét otrok. —

Mladi ljudje — tudi vi bodite priprav-ljeni na sodbo! — V raketnici Kingstonški (Pen-silvania) je bilo devet deklic pri delu. Rakete so se upalile, pet deklic je do smerti zgorelo, druge so pozneje za opekline pomerle. — Tudi nesreče po železnica-h so v Ameriki pogosto, vmés prav strašne. V Novo-jorški državi je lansko leto 477 ljudi konec storilo na železnica-h.

Ali je vse bizjáak srečal? V Novem Jorku je v žganjarski beznici tat tatú vstrelil. Ta brezserčni

trinog človeštva pa je imel lepši pogreb, kakor marsikteri pošten revež. Veliko ljudi ga je hodilo mertvega gledat, in narmanj 2000 se jih je zbralo pred kočjo, kjer je stanovala tatova mati, da so njegov sprevoz vidili. Čez 30 kočij se je peljalo za trugo tega lopova. Ne le od zunaj od vzhoda in zahoda je prišlo naj lepše nališpanih tatov spremljat svojega tovarša vlomuha, temuč med „žalujočimi“ je bilo tudi veliko novojorških mestnih „politikarjev.“ John Wulsh, tat in tolovaj po šegi rokodelstva, je bil včasih tudi prav koristen „politikar.“ — To smo povedali „brezvercem“; naj vedó, kakošne vertoglavosti se počenjajo, kjer se brezversko vlada in gospodari.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Mladenič v silni preteči mu nadlogi, iz katere si sam nikakor ne more pomagati, priporoča se udom bratovščine N. lj. G. presv. Serca v gorečo molitev, da bi Marija na njih prošnjo pri svojem ljubem Sinu Jezusu izprosila rešenje iz te hude stiske. Ako bode molitev uslišana, naznaniti hoče zahvalo. — Vdrugič se priporoča v gorečo molitev družina, da bi ljubi Bog razpoložil in vrvnal družinske razmere. — Mati prav živo priporoča v bratovsko molitev sebe, ki je že delj časa bolna, da bi ji ljubi Bog na priprošnjo Marije in sv. Jožefa, ako je njegova sveta volja, vsaj zarad malih otročičev še ljubo zdravje podelil. — Žena svojega zelo igri vdanega moža za poboljšanje, in svoje otročiče Marijnemu varstvu priporoča. — Zelo oglašela oseba za zdravje. — Mati, ki jo večkrat kerč tako zdeluje, da se ne more kar nič premakniti in ji tudi nobeno zdravilo nič ne pomaga, živo priporočena. — Zelo imenitna in važna cerkvena reč, in šolska mladina, da bi se posebno v cerkvi bolj pobožno obnašala. — Zmešana in obupljiva oseba za posebno dušno pomoč. — Naj bolj zaverženo osebstvo za spreobrnjenje. — Oseba, kateri se pamet meša. — Srečen izid neke zelo važne zadeve priporočen v brat. molitev N. lj. G. presv. Serca. Zahvala po uslišanju se naznani. (Op. Plač. ni nič; torej priloženo gre za milošnjo. Vr.)

Zahvala.

Priserčno tisučkrat zahvaljena bodi N. lj. G. presv. Serca, ker po opravljeni 9dnevnici se je spreobrnil in lepo z Bogom spravil terdovraten grešnik. M. C.

Koledar za prihodnji teden:

26. listopada. S. Konrad. — 27. S. Virgil. — 28. S. Gregorij III, papež. — 29. Vsi svetniki serafinskega reda. — 30. S. Andrej ap. — 1. grudna. S. Eligij. — 2. Perva nedelja v Adventu. S. Bibijana.

Posvečen je mesec gruden sv. Jezusovemu Detinstvu, pričakovanju, rojstvu Odrešenika svetá v podobi malega deteta.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji. Po nadškofovem določilu so imenovani konzistorski svetni preč. gg.: Dr. Jož. Gabrielevič, vodja in prof. središnega semeniša; dr. Jan. Flap, prof. cerkvene zgodovine in cerkvenega prava, in Andr. Marušič veroznanski prof. na gimnaziji. Serčno čestitamo!

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Na marsiktere popraševahja bodi to-le pojasnilo: Prečast. g. kanonik Henrik pl. Premerstein je bil 31. okt. 1881 „procuratorio modo“ v Olomovski nadškofijski kapitel sprejet (inštaliran) in se je ob enem odpovedal Flachenfels-Volvicovemu kanonikatu v Ljubljani; zdaj pa je tudi „rezidencialno“ sprejet ali „ingremiiran.“ in nekako v sredi mesca svečana se utegne v Ljubljani posloviti.

Iz Ljubljane. Občnega zbora duhovskega podpornega društva preteklo sredo se je vdeležilo čez trideset gg. duhovnov. Predsednik preč. g. kanonik Kramar zarad bolehnosti ni mogel predsedovati in bivši predsednik preč. g. P. Urh je med tem postal prošt v Novem mestu; torej je bil namesto njega postal podpredsednik preč. kanonik dr. Čebašek, kateri je pri shodu predsedoval.

Po predsednikovem nagovoru je obširno poročeval g. tajnik in blagajnik spirituval g. Flis. Zadnji občni zbor je bil 1. 1880. Odbor je imel 1. 1880 deset sej in dobilo je 12 udov skupaj 960 gld. podpore; 1. 1881 devet udov 740 gld.; 1. 1882 je bilo 11 sej in dalo se je podpore vsem skupaj 1340 gld., vse tri leta pa 3040 gld. — Neki ud je dobival več let po 50 gld. podpore, ko so se mu pa okolišine spremenile v boljše, je vse povernil, skup 320 gld. Letnih doneskov so udje plačali 3081 gld. Ranjki g. župnik Ant. Potočnik je društvu zapustil 500 gld. Prirastlo je v teh letih društveno premoženje za 3443 gld. Sploh je stanje društveno jako povoljno. — V zadnjih 3 letih je umrlo 37 družnikov; pristopilo je 21 novih; število vsih je zdaj 423, med njimi 43 dosmertnih. — Za vse ude — žive in mertve — se je opravilo vsako leto 52 ss. maš. — Društvo dela tiho, pa je prav v dobrem glasu, znano tudi v družih deželah. To tudi gg. priznavajo, ker nobenega ugovora ni bilo od nobene strani po doveršenem poročilu. — Odborniki prešnji so ostali in nova sta čč. gg. župnika Rozman in Finc.

Večerni govori v katoliški družbi so se zopet pričeli preteklo sredo; govoril je stolni kaplan g. Kolar prav izverstvo o Lutru in njegovem času.

V Košani je bilo 18. t. m. blagoslovljenje obnovljene farne cerkve. Več prih.

† V Gorici je 19. t. m. umerl čast. g. M. Pirc, mnogoznani in spoštovani vikar pri stolni cerkvi, star 78 let. R. I. P.

Dobrotni darovi.

Za študentsko kuhinjo: Celssisimus 20 gld. — Čast. g. Ant. Vonča, duh. pastir v Bevkah, je poslal voz krompirja, répe, korenja, s čimur je prav močno postreženo. Bog plačaj ta in vse druge blagoserčne darove! — Čast. g. kapl. Anton Verbajš 2 gld. — Dober prijatelj 2 gld. — Čast. g. Lor. Rozman 1 vel. tolar. — Preč. g. dekan M. Kožuh 5 gld. — G. K. P. 10 gld. — Preč. g. župnik dr. J. Sterbenc 2 gld. — Čast. g. župn. Al. Košir 2 gld. — Preč. g. dekan Mart. Skubic 5 gld.

(Drugi dar. prih.)

Popravek tisk. pomote. Kar je bilo v zadnji št. pod napisom: „Za brat N. lj. G. presv. Serca“ gre: „za afrik. misijon“; le uno od č. g. J. Demšarja in 1 gld. pa: „za cerkev Jezusov. presv. Serca“; za „za sv. Detinstvo“ pa naj stoji: „In hon. S. Jos.“ 2 gld.